

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročilna znaša: celoletna 4 K, poluletna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna številka 10 vln.

Uredništvo in upravljanje: Kopitarjeva ulica številka 6

Izhaja vsak petek

Št. 11.

V Ljubljani, 11. februarja 1916.

Leto XI.

Ljubljana, 7. febr. 1916.

Casopisje je zadnje dni poročalo o posvetih avstrijskih in ogrskih agrarcev in da so se gospodje popolnoma sporazumeli. Kaj so sklenili, se ni poročalo. Morebiti mislijo, da itak ves svet ve, za kaj da jim je šlo. Tudi zastopniki agrarcev v Nemčiji so se mudili v Budimpešti, kjer so se posvečevali z avstrijskimi in ogrskimi agrarci o naših bodočih razmerah z Nemčijo. Določili so tudi odbor, ki naj izdela sklepe, ki naj zadovolje vse. Z ogrskimi poslanci so se sestali, tudi v Budimpešti, nemški nacionalni poslanci. Skupaj so zajtrkovali, kosili in večerjali, za kaj pa so se zbrali, niso poročali. Na Dunaju se je mudil zadnje dni nemški državni zakladni tajnik dr. Helfferich, ki se je posvetoval z avstrijskimi in ogrskimi ministri. Šlo je za gospodarska in za socialno-politična vprašanja, predvsem da se vredi vprašanje vrednosti našega denarja. Vsi posveti so seveda veljali bodočnosti.

Kaj nam prinese, morebiti kmalu konec vojske, tega pač ne vemo. A enkrat se bo vojska končala. Vsi moramo želeči, da se nam bi godilo po vojski boljše, kakor se nam je godilo pred vojsko.

Na posvetih, ki smo jih omenjali, je šlo morebiti tudi za nove smeri naše trgovinske politike, ki se mora l. 1917. vrediti, pa če bo še vojska ali če se bo že končala. Pri tej ureditvi naj bi se nikakor ne smelo prezreti, da se je Avstrija še pred vojsko izpremenila iz prejšnje agrarne države v industrijsko državo in da smo navezani na uvoz živeža, kar se kaže posebno zdaj med vojsko, ko nam na vseh koncih in krajih primanjkuje živila.

A tudi brez te dalekosežne izpremembe bi se naše agrarne carine, posebno carina na žito ne mogla več držati. Niti najnižja carina se ne more držati. Napovedovali so nam, da bo naše poljedelstvo napredovalo vsled carine na kmečke pridelke tako, da bomo popolnoma preskrbljeni z domačimi pridelki, a ravno sedanja vojska je dokazala, kako zanič je bil ta vsim agrarskim krogom svet nauk. Stremiti se mora, da rodi domača gruda dovolj živeža, a carina tega dosegla ni.

Primerjajmo naše poljedelstvo s poljedelstvom v Nemčiji. Tam je res poljedelstvo tako napredovalo, da se moramo naravnost čuditi. Na hektarju obdelane zemlje so pridelali leta 1885. 1340 kil pšenice, leta 1912. pa že 2060 kil, torej kar za 55 odstotkov več. Zemlja se je torej polagoma izboljšavala. Avstro-Ogrska je glede na carinsko politiko natančno sledila Nemčiji, a šele zdaj se pridelava 1500 kil pšenice na hektar, torej nekaj malo več, kolikor so pridelali v Nemčiji pred 30 leti, ampak pridelava se veliko manj, kolikor pridelajo v Nemčiji zdaj. To velja za našo Avstrijo. Na Ogrskem, tej nekdanji najbolj hvaljeni deželi pšenice, nažanjejo zdaj 1300 kil pšenice na hektar, torej niti toliko, kolikor so pridelali v Nemčiji l. 1885.

Glede na rž tudi ni nič boljše: Avstrija pridelava zdaj na hektar 1460 kil, Ogrska le 1160 kil, Nemčija 1780 kil. Zaostali smo ravno tako glede na pridelovanje krompirja.

Delavstvo je zadnja desetletja nosilo veliko bremen v korist domačega kmetijstva. Milijoni so se plačali za moko in kruh po ceni, ki je presegala ceno svetovnega trga. Misli se je, da se bo zato polje izboljšalo in da bomo v sili dobro preskrbljeni, ampak nade se zdaj, ko smo bili in smo še in ko bomo morebiti še bolj stiskani, se niso uresničile.

V zadnjem letu miru smo uvozili iz inozemstva 150.000.000 kil; v vojski se je industrija popolnoma prilagodila potrebam, o kmetijstvu se to ne more trditi.

Zakaj li ne? Zemljišče v Avstro-Ogrski, posebno na Ogrskem, je popolnoma drugače razdeljeno, kakor v Nemčiji, kjer je zelo veliko srednjih posestev in takozvanih viteških posestev, na katerih kmetujejo plemiči sami. Tudi večjih kmetij je veliko; lastniki zato zemljo tehnično popolnoma izkoristijo in porabijo večji zaslužek za to, da rodovitnost zemlje še bolj pomnože. To lahko store. Dežela se namreč vedno bolj industrializira; pridelke zato lahko in dobro prodajo. Z industrializiranjem se je zgostilo železniško omrežje in plovne črte po rekah, vsled česar se je olajšal uvoz krmil in gnojil iz inozemstva.

Tako pa ni v Avstro-Ogrski. Na prevelikih latifundijah se gospodari bodisi čisto birokratično in prekonservativno: preveč po starem ali jih pa dajejo v najem na kratke roke, vsled česar najemnik izsili takorekoč roparsko kolikor le more iz grude.

Carina koristi tako večinoma, da se zviša dohodek lastnikov, ki žive navadno v velikih mestih, na veleposestvih pa vlada stara zanikrnost in nazadnjaštvo. Srednjega kmeta umetno zadržujejo (prosim, da ne bo kdo zavijal, opozarjamo, da se govori o razmerah cele naše monarhije, ne samo o razmerah med našimi slovenskimi plankami, kjer se je za povzdigo kmetijstva za d n j a leta pač nekaj storilo, če tudi se ni mogla popraviti brezbriznost desetletij nasproti kmetu), da stopica po starih predpotopnih stezah glede na obdelovanje polja. Zemljišča se preveč razkosavajo; kmetič mora zato še žito in krmila kupovati, namesto da bi prodajal in posebno pri nas ravno tako ljuto obsoja stremljenja posebno po povišanju cen žitu kakor delavec, ker ne dobiš veliko kmetov na celim Slovenskem, ki bi toliko pridelali, da bi ne bili prisiljeni posebno spomlad nakupovati moke in krme živini.

Opozarjati se mora tudi na to, da so posebno v zahodni Avstriji, kamor pripadajo tudi slovenske dežele, kmet, je po veliki večini živinorejci in vinogradniki, ki so torej po carini na žito ravno tako hudo udarjeni, kakor delavci in drugi sloji, ki so navezani, da kupujejo živež. Naša takozvana agrarna carina koristi zato predvsem velikašem in magnatom in veleposestnikom, da ostanejo zanikrni glede na obdelovanje grude, ki zavirajo pred vsem tudi našega kmeta, da ne napreduje tako v mlekarstvu, živinoreji, sadjarji, vinogradništvu, v pridelavanju zelenjave, kakor bi, če bi ne bil prisiljen po agrarni carini plačati za kruh in za krmila več, kolikor znašajo svetovne cene.

Za mala stanovanja.

Stanovanjsko vprašanje je pač resnično večno vprašanje. Razpravljalo se je o njem že pred stoletji. Razmere

in potrebe se vedno izpreminjajo. Ne misliti, da se kdaj to vprašanje reši popolnoma. Vprašanje samo kot tako, je že težavno, a prizadeti krogi sami se tudi premalo zanimajo zanj. Velike ljudske množice niti rade ne sodelujejo, kadar se to velevažno vprašanje rešuje. Taka ni samo pri nas, marveč tudi drugod. Poizkusil je to pred 25 leti bavarski notranji minister. V družbi s profesorji sociologije in higijene je hotel pomagati na stanovanjskem polju in zanimati javnost, a njegov glas je ostal glas klicujočega v puščavi. Danes marsikje tudi še ni nič boljše. Manjka močne, strnjene organizacije slojev, ki so prizadeti.

Če tudi so prizadeti sloji glede na stanovanjsko vprašanje brezbrizni, v parlamentih dalekogledni politiki niso mirovali. V Avstriji in še bolj v Nemčiji so uvedli reformo glede na stanovanje. V Nemčiji je to zahtevalo začetkom 90. let krščansko delavstvo, a zadelo je na gluha ušesa, a danes so se izboljšale razmere. V vseh strankah je dobiti mož, ki se zavzemajo za potrebno postavno izpremembo določil o stanovanjih. Razlogi so socialni, zdravstveni in narodni. Delu stanovanjskega politika dr. Jägerja in drugih poslancev se je posrečilo, da je sklenil nemški državni zbor državno stanovanjsko postavo, dalje kako naj se preskrbi denar za zgradbo malih stanovanj ali da se preskrbi jamstvo zanj po državi in glede na rešitev zemljiškega vprašanja s preosnovo starega dednega prava.

Glede na zahtevo o prevzetju jamstva je dosegel nemški državni zbor uspeh. Zvezne države so predložile februarja 1914 zakonski načrt, ki pooblašča nemškega državnega kanclerja prevzeti jamstvo do 25 milijonov mark in sicer le posojilom stavbnih društev ali zadrug državnih uradnikov in delavcev in vojaški upravi. Dlje državni zbor

ni mogel iti, ker so ugovarjale zvezne države.

Nemški državni zbor je zadnje čase izvolil zopet stanovanjski odsek, ki je imel decembra 1915 več sej. Položaj stanovanjskega trga po vojski je presojala večina članov zelo pesimistično. Zidalo se zadnja leta ni veliko. Po vojski se bo preselilo veliko rodbin v mala stanovanja, ki jih bo pričelo zato primanjkovati. Odvisno je veliko od tega, kako se bodo razvile razmere v industriji. Odsek je zahteval, naj se ustavi 30.000 kron kot redni izdatek v proračun za pospeševanje malih stanovanj in naj se določi mesto dosedanjih štirih milijonov mark za zgradbo malih stanovanj.

× × ×

Pri nas še nismo niti tako daleč kot v Nemčiji. Toda v Nemčiji se važnost stanovanjskega vprašanja vsaj priznava, pri nas se pa dobi še kak neznajni šviga švaga čez dva praga, ki se še norčuje iz tistih, ki so glede na zgradbo stanovanj že kaj storili.

Odprava pristojbinske prostosti pri obrtnih sodiščih.

Poročali smo že v našem listu, da so od 1. januarja 1916. dalje povišane pristojbine tožbam, razsodbam, prizivom itd. Odpravljen je pa tudi § 34. postavbe za obrtna sodišča, ki je zagotavljal vsem vlogam, spisom in zapisnikom pristojbinsko prostost in je le za razsodbe predpisana zelo nizka pristojbina. Od 1. januarja 1916. naprej se mora pri obrtnih sodiščih ravno tako kolkovati, kakor se kolkuje pri vsakem drugem sodišču. Ne bo se moglo več govoriti, da je postopanje obrtnih sodišč poceni.

O novih predpisih posnemamo po glasilu obrtnih sodnikov »Gewerbe-

richter« sledeče podatke: Pristojbine se morajo odmeriti po vrednosti spornega postopanja, ki ga navaja tožba. Če se zahteva povračilo stvari, mora tožnik navesti njih vrednost že v tožbi. Če se ne navede v tožbi nobena vrednost, določa odredba gotove predpise. Glede na obrtno sodišče velja posebno § 15, odstavek 1., ki smatra v slučajih službenih in plačilnih pogodb vrednost spornega predmeta s sto kronami. Za to bo posebno šlo, kadar se bo zahtevalo, naj se izroči delavska knjižica, ker se navadno v takih slučajih vrednost spornega predmeta ne navaja.

Pristojbine se odmerijo po višini spornega predmeta, za kateri se gre. Če ne presega vrednost spornega predmeta 100 kron, se ne plačajo v obrtnosodnem postopanju nobene pristojbine za vloge, tožbe in za zapisnike, dalje tudi ne, če se stranki poravnata, pač se pa mora plačati pristojbina za razsodbe. Odmeri se pristojbina pri vlogah po polah papirja. Vsaka pola se mora kolkovati. Pri tožbah, prizivih, obvestilih o prizivih, pri ugovorih se mora višje kolkovati prva pola. Zapisnik o razpravi se mora kolkovati po dobi razprave in se odmeri pristojbina za vsake pol ure, kar velja tako za obrtno kakor tudi za deželno (okrožno) sodišče. Pristojbina za razsodbe in pogodbe se tudi odmeri po višini vrednosti spornega predmeta. Plačati se morajo tudi sklepi, s katerimi prizivno sodišče izjavi, da je pristojno soditi o zadevi kakor tudi odloki vzklicnega sodišča o rekurzih. Izkratka: skoraj vsako delo sodišča se mora plačati posebej. Edina olajšava je, da so oproščene od pristojbine pri sporih, ki ne presegajo vrednosti 100 kron, vloge, tožbe in spisi.

Zgledi pokažimo, koliko znašajo pristojbinski stroški.

1. slučaj: Tožba je spisana na eni poli, razprava traja eno uro; zamudilna razsodba pri vrednosti spornega predmeta:

Na napačni sledi.

V gostilni pri »Belem volku« so se shajali vsak četrtek samci. Šest jih je bilo. Nocoj so stari fantje posebno živahni. Končala se je neka razprava pred poroto. Šlo je za umor. Proti obtožencu je govorilo toliko sumljivih okoliščin, da je bil obsojen na smrt. Meščani so se za razpravo živahno zanimali. Tudi za mizo starih fantov so sodili, da je bil ubogi grešnik po pravi in resnici obsojen na smrt. Le neki star gospod, vpokojeni major Rajnič, je molčal, ko so se tovariši živahno prerekali. Sodni svetnik Debeljakovič ga zato nahruli: »Zdi se mi, da o pravičnosti današnje razsodbe niste popolnoma prepričani? Ni le s sledmi in z okoliščinami zločin dovolj dokazan?«

Rajnič strmi zamišljen v kozarec: »Nič ne rečem proti današnji razsodbi — mislim, da je storilec pravično kaznovan, ampak,« skomigne z ramami, »okoliščin, ne verujem, da se more na okoliščinah naslanjati razsodba.«

Debeljak ga začuden gleda: »Prosim vas, saj je vse jasno, našla se je na

licu mesta sekira, s katero se je izvedel umor; dognali so, kje so kupili sekiro, prodajalec je popisal moža, ki je kupil sekiro, moža so dobili. S ponarejenimi listinami se je več mesecev skrival?«

Tovariši utihnejo. Kaj li, odgovori major? Debeljak misli, da je ugnal majorja. Zmagoslavno gleda okoli. Doktor Križ pravi: »Približno si lahko predstavljam, na kaj misli major. No, v tridesetih letih sem se prepričal, kako slabo je, če se naslanjamo na okolnost.«

»To so pa popolnoma drugačni slučaji,« pravi Debeljak.

»Zakaj li bi se morali motiti samo medicinci, pravoznanci pa ne,« pristavi major Rajnič. »Če niste preveč nepotrpežljivi, vam povem, kako se je razvil nek slučaj. Stvar je že stara. Vam tudi ni znana. Saj se je godila v malem mestu, v moji domačiji. Živel je v mestu ugleden krojač Rožar. Mož je bil premožen in je igral v mestu veliko vlogo: vse polno častnih mest so mu poverili someščani. Pričel je z malim, držal se je še v marsikaterem oziru navad starih, preddavnih časov. Le

s težavo so ga pregovorili njegovi otroci, tri sinove je imel; eden, France, je ostal doma, dva sta bila drugod oženjena, da ni nalagal vsega svojega denarja le na zemljiške dolgove in na vrednostne papirje, marveč, da bi ga nalagal tudi v banko. Mož je imel na domu denarja več, kakor ga je potreboval. Pripovedovali so, da je svojo mošnjo, spletila jo je še njegova babica, imel napolnjeno z zlatom tako, da jo je komaj mogel zavezati. To je bilo tudi res, kakor so dognali po nasilni njegovi smrti. Dela je imel Rožar zelo veliko. Najrajši bi bil imel, če bi bil njegov sin France prevzel obrt. Ampak France je bil precej lahkomisljen. Čeden fant, velik, vitek, vesel si ga moral biti, če si ga pogledal; seveda dekleta so ga tudi radi vidile. V očetovi prodajalni so ga pa zanimale le elegantne obleke, ki so mu jih izdelali v očetovi delavnici. Ni skrival, da ga krojaštvo popolnoma nič ne veseli. Oče in mati sta to dobro vedela, a mati fantu ni mogla pomagati, oče pa ni hotel ničesar slišati, kadar mu je lezel sin v želodec.

(Dalje.)

	100	400	1000	2000	5000
	k r o n				
Tožba	—	2	2	4	4
Razprava pol ure	—	1	1	2	2
Razsodba	2	5	10	20	50
Skupaj	2	8	13	26	56

2. slučaj: Tožba obsega eno polo, razprava traja pri obrtnem sodišču dve uri, razsodba, priziv na eni poli, prizivna razprava dve uri, prizivna razsodba pri vrednosti spornega predmeta:

	400	1000	2000	5000	6000
	k r o n				
Tožba	2	2	4	4	5—
Razprava	7	7	14	14	17-50
Sodba	5	10	20	50	60—
Priziv	5	5	10	10	12-50
2 pooblastili	2	2	2	2	2—
Prizivna razprava	20	20	40	40	50—
Prizivna sodba	5	10	20	50	60—
Skupaj	46	56	110	170	207—

Ta dva zgleda kažeta, kako strašno se je podražilo postopanje.

Pri delavcih pač podraženje ne pride splošno toliko v poštev. Delavci si bodo pač morali dobiti ubožno pravico, o kateri moramo zdaj pisati. Naslanja se na § 63. do § 73. civilnega pravnega reda. Ne gre za pravico revežev, marveč za pravico do pristojbinske prostosti.

§ 63. določa: »Kdor ne more pokriti izdatkov kake sodne razprave brez ali bi to vplivalo za potrebno vzdrževanje samega ali njegove družine, si lahko izposluje ubožno pravico.« Ubožno pravico dovoli razpravljajoče sodišče. Pri- nesti se mora ubožno spričevalo. Dobi se pri okrajnih glavarstvih. Mora se izpolniti; podatki se morajo podpisati. Podatke o stanarini mora potrditi hišni oskrbnik; podpisati se mora pri nas župan in župnik. Pot je sicer okorna in dolga, a delavci se bodo morali privaditi, da ne bodo prikrajšani pri svojih pravicah.

Okno v svet.

Pravila »Gospodarske zveze« so se na zadnjem občnem zboru precej spremenila, oziroma dopolnila. Dosedanje članske knjižice so pošle. Radi tega so se dale natisniti nove. Kakor hitro bodo doliskane, se bodo cenjenim članom dostavile. Naj blagovolijo torej v tej zadevi toliko časa počakati. — V zmislu naših pravil se sme blago zlasti na drobno prodajati le članom. — Kdor želi gospodarski zvezi pristopiti, lahko svoj pristop tudi pismeno javi. Pristopnino 1 K in delež 2 K (skupaj 3 K) naj obenem pošlje po nakaznici, oziroma po položnici isti s tozadevnim označenjem in natančnim svojim naslovom. Pristopnica se mu bode v svrhu lastno-ročnega podpisa nato poslala, ki se naj tudi kmalu vrne.

Več praktične strokovne izobrazbe. Naučno ministrstvo je pred kratkim izdalo deželni šolskim svetom svarilo, ki je vsega upoštevanja vredno. Ministrstvo trdi, da so naše srednje šole, gimnazije in realke, prenapolnjene, iz njih dobivamo preveč ljudi, za katere ni kruha, nasprotno pa manjka strokovno izšolanih ljudi v praktičnih poklicih. V šolskem letu 1913-14 smo imeli

517 gimnazij in realk z 154.882 učenci in 5871 ženskimi dijaki. Število zavodov in učencev se je v zadnjih 30 letih podvojilo, kar ne odgovarja kulturnim in gospodarskim potrebam. Državni uradi ne bodo stalno potrebovali vedno več osebja. Ravno nasprotno, število uradništva se bo omejilo. Po vojski bo veliko dela ravno v onih poklicih, za katere ni treba visoke ali srednje šole. Zato naj se mladina navaja bolj v one šole, ki nudijo praktično strokovno izobrazbo. Obisk strokovnih šol zelo zastaja za srednjimi šolami. Na višjih strokovnih šolah je bilo samo kakih 15.000 dijakov (na državnih obrtnih šolah 4800, na trgovskih akademijah 8000, na poljedelskih in drugih podobnih šolah okoli 2000). Tudi v primeri z nižjimi razredi srednjih šol je obisk na nižjih strokovnih šolah razmeroma premajhen.

Avstrijski Lloyd. Bilanca avstrijskega Lloydja za lansko leto izkazuje obratnega prebitka 3.579.350 K. Obrat je bil lani ustavljen pet mesecev. Od obratnega prebitka so že odštete posojilne obresti, ki znašajo 1.3 milijone kron. Odpisi so se izvršili v zmaslu pravil, dasi so se ladje porabliale le 7 mesecev. Za odpise se je porabilo 5.7 milijonov kron, dalje se dotira zavarovalni zaklad z 1.64 milijoni kron in penzijski zaklad z 933.839 K. Upošteva se te odpise in dotacije se pokaže primanjkljaj 4.8 milijonov kron. Za pokritje primanjkljaja se porabi najprej prenos čistega dobička po 303.000 K in ves redni rezervni zaklad po 2.8 milijonov K, ki bo na ta način popolnoma izčrpan. Nepokrit ostanek primanjkljaja po 1.5 milijona kron se pokrije iz glavnicega rezervnega zaklada, ki znaša 4.5 milijona kron in se torej zniža na 3 milijone kron.

Finančno bojišče. V nemškem državnem zboru je zakladnik državni podtajnik dr. Helfferich obširno govoril o stroških vojne. Nemčija izda na mesec skoro dve milijardi, eno tretjino več, nego so znašali skupni vojni stroški nemško-francoske vojne. Strahovito je težaven čas, v katerem živimo. Nikar si tega ne zakrivajmo. Drugo leto vojne bo težje vzdržati nego prvo, kajti treba bo velikih novih naporov, da prebivalstvu olajšamo vzdržanje, treba bo še več sredstev, da se olajša sedanja stiska in prepreči grozeča beda. Nemška vlada bo iz vojnih kreditov dala 200 milijonov mark občinam kot podporo za njihove vojne dobrodelne naprave. Vsak Nemec je vedel, zakaj mora prinašati toliko žrtev in novi vojni krediti so izraz volje nemškega naroda, da hoče vzdržati do zmagovitega konca. Dokler se sovražniki ne podajo in iz dejstva nemške nepremagljivosti in zmag ne izvajajo posledic, dotedaj je samo orožje tisto sredstvo, s katerim se jih prepriča. Šele po vojni bo Nemčija mislila na to, kako končno urediti vprašanje vojnih stroškov, toda že sedaj je nemški zakladnik izrekel značilne besede: »Povzročitelji vojne so zaslužili svinčeno težo milijard: naj jo oni, ne pa mi, cela desetletja vlečejo za seboj.« Dnevni stroški vseh držav zna-

šajo skoro 300 milijonov mark, mesečni stroški presežejo 8 milijard, tedaj na leto skoro 100 milijard. Naši sovražniki nosijo skoro dve tretini vsot, Nemčija in njeni zavezniki pa nekako eno tretjino. Med vsemi vojnimi strankami so sedaj samo Nemčija, Avstrija in Angleška znatni del svojih vojnih stroškov krile s posojili na dolgi rok. Avstrija je sama zbrala 8 milijard kron in ta uspeh zasluži z ozirom na gospodarstvo in bogastvo monarhije največje priznanje. Francija, slovita dežela rentirjev, daleč zastaja za temi številkami. Čisti donos njenih dolgoročnih posojil doseže komaj dve milijardi frankov, to je četrtino tega, kar je dosedaj zmogla Avstrija. O Rusiji, Italiji in malih ententarijih zakladnik noče govoriti, ker brez potrebe tudi proti sovražniku ne bodi trdosrčen. Sovražnika presegamo tudi v načinu, kako dobiti potreben denar. Nasprotniki niso imeli sreče s svojimi vojnimi posojili. Angleška bo morala iskati veliko posojilo v Ameriki. Pri tretjem vojnem posojilu bo tudi Nemčija morala zvišati emisijski kurz. Tudi sovražni državni popirji so v svojem kurzu šli še bolj nazaj nego nemški, tako francoska 3% renta za 20%, angleški 2½% konzoli za 11%, nemško 3% državno posojilo samo za 9%. Od začetka vojske je nemška državna banka povečala zalogo svojega zlata za eno milijardo. Njeni bankovci so danes pokriti z zlatom s 33.7%, francoski samo z 28.3%, angleški komaj s 25.3%. Nemški zakladnik je tudi zavrnil legendo francoskega »empsa«, da si je Nemčija prisvojila zlate zaloge avstro-ogrske banke. Svojim zaveznikom zlata nismo vzeli, kajti to postopanje ni po nemškem načinu in to prepuščamo Angležem. Skrivnost nemškega uspeha na finančnem bojišču tiči v tem, da ima Nemčija vse potrebno doma. Sicer rabi denar, toda porabi ga ne, ker ga ni treba pošiljati čez mejo.

Angleški lord Rotšild proti delavstvu. Angleški lord Rotšild je govoril 4. t. m. v Aylesburgu o delavskem vprašanju, o katerem je naglašal, da spada med najtežavnejša in najnevarnejša. Vrhutega je zdaj veliko delavcev, ki so zaslužili v rednih časih pred vojsko na teden 35 do 45 šilingov, zdaj pa zaslužijo na teden tudi po 5 do 15 funtov, kar ni zdravo in bo strašno težavno, da postanejo razmere zopet redne. Med vojsko se bodo navadili delavci visokih plač, ne bodo se več zadovoljili s starimi plačami. Pravočasno se mora preprečiti ta nevarnost in se ne sme čakati konca vojske, ker se sicer ne bo mogoče izogniti delavskih nemirov. Ni se bati organiziranih stavk, ki se še pre-

Prehlajenja vratu se dajo s pozitivno cirkulacijo krvi preprečiti. Zivahno krožeča kri je najvažnejša bramba proti mrazu. To dosežemo, ako izpiramo grlo s Fellerjevim oživiljajočim, antiseptičnim rastlinskim esencnim fluidom z zn. »Elsa-Fluid«. Ako so se vratne bolezni že pojavile, se porablja tudi na zunanje, in sicer z masažo, ki lajša bolečine, in z obkladki. 12 steklenic pošlje kamorkoli franco za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 264 (Hrvatska). Priporočajo ga mnogi zdravniki. Nad 100.000 zahvalnih pism. Tudi za Fellerjeve odvajalne »Elsa-Pillen«.

neso, marveč neorganiziranih posameznih stavk, uporov posameznikov proti odredbi, naj se dela za nižje plače. — Rotšild, bogati angleški jud, torej ne privošči angleškim delavcem na teden tiste plače, ki zanj ne zadošča niti za zajtrk. Taki so angleški izsesovalci delavstva: delavcem ničesar ne privošči, sami se pa valjajo v zlatu, ki ga imajo toliko, da ga niti ne štejejo, marveč le tehtajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jože Gostinčar**.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Tako zelo dobrodejna, bolečine lajšajoča, oživljajoča vtriranja s Fellerjevim rastlinskim esenčnim fluidom z znam.

nas napravijo odporne proti vlagi, prepihu, kakor tudi

proti prehlajenju

in odstranijo bolečine. 12 steklenic franko 6 kron, 24 steklenic franko 10 K 60 h. Lekarar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 264 (Hrvatska).

Nad 100.000 zahvalnih pism in zdravniških priporočil.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila
mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti štev. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg štev. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platnjeni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

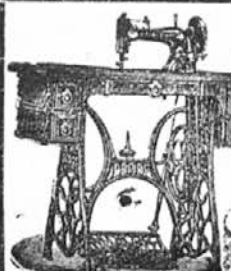
Načelstvo.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izbor voženin, čipk, rokavle, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, cvratnikov, zavrtač, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

špeciálna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokli od strokovna kov priznana najboljša šivalna stroje v Evropi in to so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancija! Pouk o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo.